

عنوان مقاله:

بررسی حقوقی- قضایی چگونگی و نقش اعمال حقوق شهروندی در محیط زیست

محل انتشار:

فصلنامه علوم و تکنولوژی محیط زیست، دوره 11، شماره 3 (سال: 1388)

تعداد صفحات اصل مقاله: 8

نویسندگان:

مریم پیری - کارشناس ارشد حقوق محیط زیست، دادسرای ناحیه ۱۹ ویژه جرایم محیطی (مسئول مکاتبات)

ناصر قاسمی - عضو هیات علمی دانشکده علوم قضایی

خلاصه مقاله:

از دیدگاه قانونگذار ایرانی حقوق شهروندی یک امتیاز است که به اتباع کشور در محدوده مرزها داده می شود، ولی حقوق شهروندی از دیدگاه محیط زیست را نمی توان محدود به مرز نمود زیرا محیط زیست مرزها را در می نوردد. فاعل فعل آلوده کننده را ناقص حقوق زیست محیطی شهروندی می نامند. اغلب رفتارهای نقیض حقوق زیست محیطی شهروندی مطابق قانون، در دسته بندی جرایم ارتكابی نسبت به عناصر جاندار، بی جان و یا جرایم غیر مستقیم علیه محیط زیست قرار می گیرد. ایجاد آلودگی به هر شکل آن از جمله آلودگی های بصری، آب، هوا، پسماندها و غیره، سلامتی روحی، روانی و جسمی شهروندان را به خطر می اندازد و اصلی ترین حق شهروندی را که همانا حق حیات و سلامتی است با خطر جدی مواجه می سازد. لذا عملکرد دادگاه ها و دادسراهای تخصصی در زمینه محیط زیست باید مانعی در مقابل ناقضان حقوق شهروندی باشد. ایجاد دادسرای تخصصی زیست محیطی در تهران در سال ۱۳۸۳ سبب گردید تا دقت و کیفیت کار قضات بالاتر رود و قضات با توجه به گستردگی دانش حقوق مجبور نگردند، در آن واحد نسبت به حل و فصل کلیه دعاوی کیفری اقدام نمایند. با بررسی ۱۶۸ پرونده که در دو شعبه دادسرای تخصصی صورت پذیرفته است، ۱۰٪ قرار مجرمیت، ۹۰٪ قرار منع تعقیب (از میان چهار قرار نهایی) برای پرونده های ارسالی صادر شده است. چنان که ملاحظه می گردد، درصد صدور قرار منع تعقیب میزان بسیار بالایی دارد. صدور این قرار از یک سو به منزله عدم وقوع جرم، فقدان دلایل اثباتی و یا عدم احراز سوء نیت می باشد و از سوی دیگر ما همواره نظاره گر ورود آلاینده های گوناگون و تخریب به محیط زیست می باشیم. عدم حمایت های لازم از سوی قضات و بازرسان در صدور احکام و قرارهای بازدارنده در مقابل رفتارهای زیانبار محیط زیستی سبب می گردد تا ناقضان حقوق زیست محیطی شهروندی، اعمال خود را موجه دانسته یا لاقط برای آن موقعیت ویژه ای قایل نشوند. حتی اگر نگاه کیفرزدایی در این زمینه ها وجود دارد، ضرورت توسل به سیاست جرم زدایی همراه با اقدامات تامینی همچون خدمات عام المنعفه در مورد جرایمی که اثرات آلاینده گی خفیف تری دارند، مدنظر قرار گیرد. بدون تردید هزینه پیشگیری از تخریب محیط زیست بسیار کمتر از هزینه به سازی و پالایش آن است و در نتیجه شهروندان باید با تشکل های غیر دولتی در راستای اعمال اصول مختلف نظیر اصل هشتم قانون اساسی با دولت مشارکت نمایند و دولت نیز به آموزش شهروندان، اطلاع رسانی زیست محیطی به عنوان حقی از حقوق زیست محیطی (زیرا اعتقاد بر آن است دانستن حق مردم است و چنان چه مردم از وضعیت آلودگی ها مطلع گردند، خود به فکر حل و جلوگیری از بروز آن بخواهند آمد)، حمایت مالیاتی و قانونی با پیوستن به معاهدات بین المللی درباره حفاظت محیط زیست، بپردازد.

کلمات کلیدی:

حقوقی- قضایی شهروندی، حقوق محیط زیست، دادسرا، قرارهای نهایی، جرایم محیطی

لینک ثابت مقاله در پایگاه سیویلیکا:

<https://civilica.com/doc/1291524>

